

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XX. Non solùm Ecclesiasticæ disciplinæ rationem, verùm etiam Catholicorum Principum munus huic libertati obsistere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

674 DE CHRISTIANA LIBERTATE
euiam ab vnitare religionis atque à Dei domo sese se-
gregassent. Id quod Propheta cum non custodisset, &
contra Dei præceptum prandisset, statim diuinæ cen-
surâ maiestatis percussus est, vt inde regrediens im-
peru ac mortu leonis in itinere necaretur. Quo satis
exemplo demonstratum est, & quanta sit Domini ad-
uersus eos qui schisma faciunt, indignatio; & tam ab
illis oportere Catholicos separari, vt cum eis nec ter-
restrem, nec celestem potum debeant habere commu-
nem. Hanc igitur disciplinam Ecclesia Christi ab ipsis
Apostolorum temporibus exercuit. hac se vsque mo-
dò inuiolatam à noxiis erroribus conseruauit. per hæc
disciplinam, & quietam tranquillam que floruit, & perse-
cutionibus agitata, suis fortiter hostibus repugnavit.
Ac reuera quid aut in pace tam aptum, aut in bellis
persecutionis tam necessarium, quàm debitam seue-
ritatem diuini vigoris tenere? quam qui remisit,
instabili rerum cursu erret necesse est, & huc atque
illuc variis & incertis negotiorum tempestatibus dis-
sipetur, & quasi extorto de manibus consiliorum gu-
bernaculo, nauem Ecclesiasticæ salutis illidat in sco-
pulos; vt appareat non aliter Ecclesiasticæ saluti con-
suli posse, nisi si qui contra ipsam faciunt, quasi quidam
aduersi fluctus repellantur, & disciplinæ ipsius sem-
per custodita ratio, quasi salutare aliquod governa-
culum in tempestate seruetur.

CAPVT XX.

*Non solum Ecclesiasticæ disciplina rationem, verum etiam
Catholicorum Principum munus huic libertati obistere.*

NE QUE tamen sola hæc est disciplina, quæ li-
bertatem istam probari in Ecclesia & Regno
Dei non sinit: cuius disciplinæ, gladio volebat Paulus
abscindi eos qui Ecclesiam Dei, noui euangelij intro-
ductione,

ductione, hoc est, veteris ac veri depravatione & eversione, conturbabant. de cuius item disciplinae gladio beatus Augustinus loquens, dicit Pastoralis esse necessitatis, separari ob quibus sanis, morbidam, ne per plures dira serpent contagia: quia & ipsa, inquit, quae damnatio nominatur, quam facit Episcopale iudicium (qua poena in Ecclesia nulla maior est) potest, si Deus voluerit, in correctionem saluberrimam cedere atque proficere. Non huius ergo tantummodo ratio disciplinae, quae Regni Dei propria est, perniciosae libertatis: verum etiam Regum ac Principum & Magistratum Christianorum munus obstat. Cuius ea ratio est, ut si recte, si Christiane, si pro dignitate sui, culminis administraretur, debeat in primis Deo servire atque pietati. Cui enim magis haec servitura potestas est, quam ei a quo est ordinata? Cuius ad honorem illius administratio citius potiusque referetur, quam eius, per quem Reges regnant, & Legum conditores iusta decernunt? hoc esse illos Propheta facturos praedixerat his verbis: Et adorabunt eum omnes Reges terrae, & omnes gentes servient illi. Ac bene praeposuit adoraturos esse Reges, ut sequeretur, Omnes gentes servituras. Nam cum sit Regum permagna inter mortales auctoritas, ad eam subditi se multum inflectunt: atque id probare & sequi, quod illis pulchrum visum sit, consuescunt. Ea iudicij humani consuetudine gratia caelestis usque est, ad gentium non paucarum conversionem: quae propterea Domino servire fidei inspiratione coeperunt, quia Reges suos Dominum adorare conspicerent. Sed sicut exemplo Regum, gentes voluit Deus in vere pietatis saluberrimam venire servitutem: ita etiam eorundem potestate iussit in accepta religione conservari, ut sic ei, a quo potestatem acceperant, non solum ut homines (quod commune est omnium) verum etiam peculiariter, ut Reges, in timore ac tremore servirent.

*Lib. de correptione
& gratia cap.
15.*

Epistola 66.

Vt igitur, cum in errore sunt, pro errore suo contra veritatem leges statuunt, per quas iusti & probentur, & coronentur, cum id facere, quod illi contra pietatem iusserant, recusarint; quomodo iusserat Nabuchodonosor, ut aurea adoraretur statua, quam erexerat: quod quia noluerunt facere viri illi Dei cultores, quos septies accensa fornax illustravit, idcirco talia prohibenti Deo mirifice placuerunt: Ita plane, cum veritatem tenent Reges, pro ipsa veritate contra errorem iubent, quod quisquis contempserit, ipse sibi (inquit Augustinus) iudicium acquirit. nam & inter homines penas luit, & apud Deum sortem non habebit; quia facere noluerit, quod ei per cor Regis ipsa veritas suggererat: sicut ipse Nabuchodonosor postea trium puerorum miraculo commotus atque mutatus, pro veritate adversus errorem edictum proposuit, ut quicumque blasphemarent Deum Sidrach, Misach, & Abdertago, in interitum irent; domus que illorum in dispersione. Cum igitur hac que dicitur nunc petitur que religionis libertas, nihil aliud reuera sit, quam errandi & blasphemandi cuique permessa licentia: sequitur, Reges & Magistratus multo studiosius huic obistere debere, cum Catholicam tenent veritatem, quam pro suo errore starent, si in eo (quod absit) versarentur. Nec vero propterea visibili Ecclesie, ad quam etiam errorum secta pertinere putantur, facient iniuriam, quod illas esse liberas non sinent: nisi forre visibilem ecclesiam propterea quoque minuere & damno afficere existimandi sint, cum latrones, homicidas, fures, incendiarios, proditores, seditiosos, atque alios scelerum patratores, liberos esse in suis illis exercitiis minime patitur. vbi cum dixerint aliqui, neminem ea ratione pertinere ad Ecclesiam Christi, quia sit latro, aut seditiosus, aut alio quouis nomine sceleratus, eo quod nemo talibus sceleribus prætexere audeat nomen Christianum,

num, à quibus abhorret Christiana professio: tum eos interrogo, num ad Ecclesiam Christi pertinere quisquam possit, qua ratione hæreticus aut schismaticus? Non (inquis) sed quia Christianum se esse, & Christianam doctrinam tradere profiteretur: suaq; dogmata, quamuis in eis errare conuincitur, verbi Dei, & scripturarum eloquiis, quæ propria Ecclesiæ sunt, communire conatur. At si professio nominis, & prætextus Scripturarum, generalem Ecclesiæ rationem cõstituit; quid verat quo minùs & collegia dæmonum cõprehendat, quæ quotidie sub falsa Christi & lucis specie decipiunt Christianos? Non enim colluctatio nobis est aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias, quæ in hoc aère circumuolant. Ipse sathan (inquit Paulus) transfiguratur se in angelum lucis, & scripturarum locis productis, Christum diabolus circumuenire tentauit. Sed inuisibiles dixeris esse dæmones, & ideo ad visibilem Ecclesiam pertinere non posse. Faciemus ergo & ex dæmonibus inuisibilem Ecclesiam, propter verbi Dei prætextum, & nominis Christiani professionem: vt sicut vna est visibilis omnium hominum Christi nomen profitentium; secunda inuisibilis prædestinatorum: ita sit tertia inuisibilis dæmonum reproborum. cur enim non tres potius numero perfectiore fecerimus? Quòd si hîc ridere magis videbor, quàm refellere; & tamen ridentem dicere verum, quid verat? quæro in quo præterea genere rerum, ipsius rei rationem sola professio constituat? num grammaticus quisquam est aut musicus, quia id haberi velit? aut miles continuò, quia sit habitu militari? aut monachus, quia vestem monasticam indutus appareat? Est sanè illud iam vetus & verum verbum: Cuculla non facit monachum. quid autem, rogo, plus est Christi nomen sine Christi fide, quàm cuculla monachi sine monastica pietate? Iam si hoc

*Lib. 3 de vita
contemp. cap. 1.*

etiam attendant, non doctrinæ modò, verùm etiam
morum vitia, virtutes frequenter imitari, sibi que ca-
rum similitudinem arrogare: perspicient, credo, fal-
sam doctrinam sub nomine Christiano compositam,
tam absurdè vocari Christianam, quàm absurdè vitia
ipsa dicantur esse virtutes. Superbus enim, inquit
Prosper, vult se credi constantem; prodigus, liberalis;
avarus, diligentem; temerarius, fortem; inhumanus,
parcum; gulosus, humanum; ignavus, quietum; timi-
dus, cautum: impudentia fiducia sibi nomen assumit;
procacitas appellationem libertatis ostendit; eloquen-
tiam fingit verboritas; & curiositatis malum, sub stu-
dij spiritualis colore delitescit. Tot igitur vitiorum for-
mas fœdissimas, pulcherrimarum virtutum nomini-
bus honestabimus, quòd illa de harum similitudine
gloriantur? Nemo tam est excors, vt id faciendum esse
putauerit. Nam, quemadmodum ait idè ille Prosper,
Similitudo virtutis, quæ videtur virtus esse, cum vir-
tus non sit, nihil est aliud quàm mendacium: & ideo
non est virtus dicenda, sed vitium. Hoc si Prosper ve-
rissimè, multo profectò certius dixerimus, doctrinam
hæreticam, quæ sibi Christianæ doctrinæ nomen &
imitationem quandã assumit, non Christi doctrinam
esse, sed mendacium appellari oportere. Doctrina er-
go hæreticorum, si absurdè Christiana vocabitur, cum
sit reuera mendacium; ecclesiæ hæreticorum, quæ ni-
hil habent aliud quàm fallacem Ecclesiæ Christi ima-
ginem, Ecclesia Christi poterunt appellari? nec appella-
ri modò, sed ipsa etiam Christianæ Ecclesiæ definitio-
ne comprehendi? At in eo (inquis) tenent veritatem
quòd Christum confitentur esse. Sit hoc (inquam) ita
vt dicis, sed mentiuntur in eo, quòd se Christianos
esse, & profectam à Christo doctrinam tradere prohi-
tentur. Quare nunquam efficiet mendax ista profes-
sio, vt ad Ecclesiam Christi, seu generalem, seu par-
ticulari

cularem aliquam, fallaces hæretici perlinere dicendi sint. Mendacij quippe ratione, Christi esse nemo potest; sed eo nomine quilibet ad societatem releganda est diaboli, qui mendax est, & pater eius. tametsi nec difficile fuerit & latrones, & proditores, & sacrilegos, ex aliisque ferè quolibet genere sceleratos homines reperire, qui se in eo quod nefariè faciunt, Christo & Ecclesiæ seruire iactitent; eo præsertim fixo prauitatis ingenitæ principio, quod sic quidam expressit:

Nemo sua mentis motus non aestimat aquos:

Quodq; volunt homines, se bene velle putant.

*Prosper libro
Epigramaton.*

Talibus ergo hominibus vnus hic erit contra gladium boni Principis clypeus, si se in eo quod faciunt, profiteantur esse Christianos. Neque enim occidi tunc poterunt, ne qua in Ecclesiam Christi visibilem vis commissa esse videatur. Quid aliud ergo hæc nouæ doctrinæ commenta, quàm omnis iustitiæ neruos resoluunt, etiam erga Reipublicæ perturbatores ac pestes? Eo quippe est ista hæresis execrabilior cæteris, quòd non seipsam modò tueatur & ingerat in Ecclesiam, verùm etiam cunctis aliis patrociniū præbeat, omnesq; nitatur in Ecclesiam introducere, omnes fouere, augere, amplificare. hoc enim profectò fit, si nemo repugnet; sed gladio Principis recondito, sua debeant omnes libertate potiri. Verùm hoc vt sit in Ecclesia Christi, ratio definitioq; Ecclesiæ Christianæ haud patitur: quæ fidelium est cætus, in quo tãquam vno in corpore, vnus spiritus & vna fides esse debet, vnaque spes vocationis. vt hoc in Republica malum impunè grassetur; nec cum Reipublicæ tranquillitate, pace, diurnitate, nec cum disciplina & ordine Ecclesiæ, nec cum boni principis officio & gubernatione consistit. Non igitur erit introducendum. habet enim introductio veræ religionis iniuriam, corruptionem

680 DE CHRISTIANA LIBERTATE
morum, deceptionem euerfionemque simplicium,
prophanationem facrorum, quietis perturbationem,
deformationem Reipublicæ, piorum luctum, & exul-
tationem impiorum.

CAPVT XXI.

*Semel introductum noxia libertatis malum, quānam
ratione erit exstirpandum.*

SIN iam erit admissum, quānam ratione exstir-
pari possit, prouidendum est. vbi si Catholicis
exercitiis potest aliquis esse locus, multum in primis
valebit eruditorum doctrina Pastorum, & ea gratia
quam Paulus requirit in Episcopo, vt sit potens ex-
hortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt, ar-
guere. Quò accedat necesse est vitæ sanctimonia, &
morum verè Christiana integritas, benignitas, pa-
tientia, charitas; vt doctrinæ vita respondeat, & quod
verbis dicitur ac suadetur, id confirmetur virtutum
exemplis: & quod segniùs forsitan afficit illapsum
per aures, idem sedula operatione, tãquam subiectum
oculis, vehementiùs commoueat. Excelluerunt ha-
dotes in sancto Patre Norberto eiusque sociis, tum
cùm Antuerpiensem ab erroribus & vitiis repurgan-
dam acceperat ciuitatem. Nam cùm illic per id tem-
pus (erat autem Bernardi ætas, à quo etiam ille hoc
testimonio laudis ornatus est, vt scriberet: Habetis
Dominum Norbertum, quem meliùs præsentem
præfens interrogare potestis. Nam tanto vir ille in
diuinis aperiendis mysteriis nobis promptior est,
quanto & Deo propior esse cognoscitur) Cùm in quã
ea tempestate pestiferum hoc libertatis genus Anuer-
piæ grassaretur, & inter frigidos atque imperitos Ca-
tholicos, facilè sibi sedem reperisset Tanchelinus qui-
dam, seductor ingenio versipellis, munificentia po-
pula-

*Epistola 8. ad
Brunonem Co
loniensem postea
Archiepiscopum.*